

Зелений Світ

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА
УКРАЇНИ

№99 (262) січень 2012

ВИЖИВАННЯ
ДЕМОКРАТІЯ
ГУМАНІЗМ

З НОВИМ РОКОМ!

*Шановні Друзі!
Щиро вітаємо Вас із Різдвом Христовим
та 2012 Новим Роком!
Щастя й здоров'я бажаємо Вам і Вашим родинам
у Новому Році!
Нехай Господь дарує Вам громадянської стійкості
й Своєї Благодаті.
Веселих свят!*

*Голова УЕА «Зелений світ»
редактор газети «Зелений Світ»*

*ЮРІЙ САМОЙЛЕНКО,
ВІКТОР ПІКАЧЕНКО*

ЕК ПЕРЕВІРИТЬ, КУДИ ЗНИКАЮТЬ ГРОШІ, ВИДІЛЕНІ НА ЛІКВІДАЦІЮ АВАРІЇ НА ЧАЕС

Голова Міжнародної громадської координаційної чорнобильської ради (МГК ЧР об'єднує 21 громадську організацію) звернувся до депутатів Європарламенту з листом, в якому попросив ініціювати перевірку Європарламентом використання фінансових коштів, що виділяються Єврокомісією протягом останніх 15 років для ліквідації гуманітарних наслідків аварії на ЧАЕС.

Про це в інтерв'ю ZN.UA повідомив глава МГК ЧР, голова правління Координаційного аналітичного центру «Екологія і здоров'я», професор Юрій Бандажевський.

«У мене є ін-

формація з низки чорнобильських проектів, на які ЕК виділяла кошти, зокрема й на Іванків. Ідеться про те, що в Іванкові про ці проекти нічого не знають. Як їх було використано — запитання цікаве. Сподіваємося, незабаром громадськість дізнається відповідь на нього».

Говорячи про свої проекти, які не отримують зелене світло, учений сказав: «Мої опоненти не тільки тут мене пресують, а й тиснуть на мою родину, яка мешкає в Білорусі. Будь-які серйозні акції, які я проводжу в Європі, даються взнаки в Білорусі у вигляді відповідної реакції стосовно моїх уже дорослих доньок. Старша працює лікарем, молодша закінчує університет. Слава Богу, моя сім'я поділяє мої переконання й не піддається на провокації».

СІЧЕНЬ

1 - Новорічне свято
- 70 років з часу підписання (1942) Декларації 26 держав-учасниць антигітлерівської коаліції, що стала початком створення ООН
- 60 років тому у Києві відкрито перший в Україні планетарій
6 - Святвечір. Багата кутя
7 - Різдво Христове
13 - Щедра кутя
14 - Новий рік за старим стилем. День Святителя Василя Великого
15 - 20 років тому Верховна Рада України затвердила Державний гімн України
17 - 150 років від дня народження Михайла Олександровича Мальцева, українського вченого, ветеринарного хірурга
18 - Святвечір Водохресний. Голодна кутя
19 - Богоявлення Господнє. Водохреще
21 - 100 років від дня народження Конрада Еміля Блоха, німецько-американського біохіміка, лауреата Нобелівської премії (1964)
22 - День Соборності України
25 - День Тетяни
26 - 140 років від дня народження Миколи Кириловича Малюшицького, білоруського та українського вченого в галузі рослинництва
27 - Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту
29 - День пам'яті Героїв Крут
30 - 200 років від дня народження Опанаса Семеновича Роговича, українського ботаніка, палеонтолога

КІЛЬКІСТЬ ВІЛ-ІНФІКОВАНИХ У `СВІТІ СКОРОТИЛАСЯ НА 20%

У 2011 році кількість людей, інфікованих ВІЛ, скоротилася на 20%. Про це свідчать дані ООН.

Як зазначають в організації, цей показник скоротився до найнижчого рівня за останні 14 років.

«На даний час кількість ВІЛ-інфікованих складає 34 мільйона чоловік. Ряд заходів, здійснених за останнє десятиліття для боротьби із захворюванням, призвів до того, що кількість хворих на ВІЛ скоротилася на 20% з 1997 року», — сказано в доповіді ООН.

Кількість людей, що вмирають від СНІДу, стану, що розвивається на тлі ВІЛ-інфекції, знизилася, у тому числі і через ширший доступ до лікування.

Але в ряді регіонів рівень захворюваності ВІЛ як і раніше залишається високим. У ПАР заражені 5,6 млн осіб — більше, ніж у будь-якій країні світу.

Нагадаємо, що Україна посідає друге місце у Східній Європі за темпами поширення ВІЛ. За словами голови парламентського комітету з питань охорони здоров'я Тетяни Бахтеєвої, щодня діагноз ВІЛ-інфекції ставиться майже 60 жителям України.

РБК-Україна

НІ КУРІННЮ В АВТОМОБІЛЯХ!

Влада Північної Ірландії та Уельсу збирається вводити заборону на куріння в машинах із пасажирами з дітьми.

Згідно з останнім дослідженням, рівень токсичних речовин у салоні автомобіля може бути вищим, ніж у прокуреному приміщенні в 23 рази. Проте місцева влада в Британії не поспішає вводити заборону.

В Уельсі і Північній Ірландії обговорюється заборона на куріння в автомобілях з пасажирами з дітьми. В Англії та Шотландії влада поки працює над підвищенням інформованості про шкоду куріння.

Газета «Зелений світ».
Виходить з 1989 року.
Засновники газети: УЕА
«Зелений світ»

Передплатний індекс
Свідоцтво про реєстрацію
№ 630 серія КВ
від 10.05.1994 р.
Ідентифікаційний код
№

Адреса: Контрактова пло-
ща, 4, Київ-70,
тел./факс: 417 43 83

E-mail:

ВЕБ сторінка УЕА «ЗС»
WWW.zelenysvit.org.ua

Шеф-редактор
Юрій Самойленко
Головний редактор
Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами
матеріалів, можуть не збігатися
з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються
і не повертаються. Листування
з читачами лише на сторінках
газети.

Надруковано УЕА «Зелений
світ»

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються
матеріали з інтернет-видань:
Кореспондент.net; Майдан-
ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обо-
зреватель», Експрес online, eko.
portal.

УЕА «Зелений світ» створе-
на в 1988 році як реакція суспіль-
ства на жакливий екологічний
стан в Україні, спричинений
Чорнобильською катастрофою
1986 року. Асоціація є членом
Міжнародної федерації «Друзі
Землі».

Голова УЕА «Зелений світ»
Юрій Іванович Самойленко.

Газета «Зелений Світ» була,
на час створення, одним з най-
перших неформальних антире-
жимних видань, в якому відкри-
валася правда про стан здоров'я
нації та екологічні негаразди
в країні. Газета стала рупором
демократії. В епоху тотального
замовчування та брехні на наших
шпальтах відкривалися жакні
картини радянської дійсності.

НАС ТЕПЕР 7 МІЛЬЯРДІВ...

Андрій М. ЗАМОРОКА

ООН оголосила про те, що населення
Землі досягло 7-ми мільярдів чоловік!
Пригадується, у 1999-му, у передчутті
Міленіуму, та ж Організація Об'єднаних
Націй оголосила про народження шес-
тимільярдного жителя планети. З того
часу минуло лише 12 років, а населення
зросло ще на мільярд, і це при тому, що
приблизно у 1800-му році людство налі-
чувало лише мільярд чоловік...

Для народження другого мільярду
знадобилось, майже, півтора століття — це
трапилося десь у 1927-30-му роках. Ще
на мільярд населення зросло впродовж
наступних 30-ти років — до 1960-го. Чет-
вертому мільярду знадобилось лише 15
років, і він став фактом у 1975-му році;
через 12 років — у 1987-му, людей налі-
чувалося уже 5 мільярдів; ще через 12
років (1999-й) — 6 мільярдів; і нарешті 7
мільярдів у 2011-му, знову ж таки через
12 років... Щосекунди на планеті, на-
роджується, в середньому, 4,2 дитини;
в годину народжується 15347 чоловік,
а помирає 6418; щорічно чисельність
людства зростає на понад 80 мільйонів
чоловік... Приріст населення відбувається
настільки швидко, що ніхто не знає на-
певне, скільки точно людей сьогодні про-
живає на Землі... Існують непідтвержені
факти, що найбільш залюднені країни
Китай та Індія приховують реальне число
своїх громадян, а остання взагалі не може
провести точний перепис населення, де
у бідняцьких нетрях можуть проживати
десятки і сотні мільйонів ніде не зареє-
строваних людей...

Фахівці ООН, оперуючи офіційними
даними та статистичними розрахунка-
ми, доволі символічно оголосили про
народження 7-го мільярду людей, вони
самі визнають похибку 1%, тобто цей
рубикон людство могло перетнути ще 6
місяців тому, або ж перетне лише через 6
місяців... Фахівці від соціології дебатують
з приводу реальності дати названої ООН,
одні, наприклад, приватне Бюро обліку
населення (США) стверджує, що семи-
мільярдна людина народилася більш,
ніж тиждень тому, а Американське бюро
перепису — ця подія трапиться не раніше
квітня 2012-го року... Міжнародний інсти-
тут складних систем (Австрія) стверджує,
що людство досягне 7-ми мільярдів лише
через рік — десь між липнем 2012-го та
січнем 2013-го...

Сьогодні, 61% людей проживає на
найбільшому з континентів — Азії, в обох
Америках — 14%, стільки ж у Африці
— 13%, у Європі — 12% та лише 0,5%
у Океанії та Австралії. Ріст чисельності
людства кидає все нові і нові виклики — це

голод, бідність, неосвіченість, пандемії,
перенаселення та виснаження природних
ресурсів, які в кінці-кінців призведуть до
глобальних потрясінь. Приріст населення
відбувається дуже нерівномірно — його
левоу частину забезпечують дві країни:
Китай та Індія, тоді як населення Європи,
Японії та Північної Америки стрімко ста-
ріє, а народжуваність падає. Наприклад, у
Японії 23% (29 мільйонів) населення — це
люди похилого віку, кількість яких уже
значно перевищує число молодих, а до
середини ХХІ століття похилих у країні налі-
чуватиметься близько 40%, а населення
знизиться із 127-и до 95-ти мільйонів чо-
ловік... Проте, країна, в якій найшвидше
скорочується населення, знаходиться
по сусідству із Україною — це Молдова.
Вона щогодини втрачає 106 чоловік. А
найбільш динамічний приріст населення
відбувається не в Китаї і не в Індії, а у
маленькій арабській країні Катарі — тут
щогодини народжується 514 чоловік!

Соціологи прогнозують, що основним
донором росту населення в найближчі
десятиліття стане Латинська Америка,
де уже сьогодні існують усі передумови
для цього і де факто цей ріст розпочався.
Естафету у неї, в середині століття, пере-
хопить Африка, хоча, зважаючи на пан-
демію СНІДу на цьому континенті, радше
можна прогнозувати значне скорочення
тамтешнього населення... До кінця на-
шого століття людство може налічувати
10-15 мільярдів чоловік!

Людська популяція зараз переживає
найбільш інтенсивний ріст у своїй історії,
який, відповідно до законів динаміки
популяцій, невдовзі розпочне сповільню-
ватися і стабілізується, якщо не зміниться
спадом і вимиранням...

Одначе, існують й не такі веселкові
прогнози — висловлюються думки, що
уже до 2050-го ріст населення на Землі
сповільниться, а до кінця ХХІ століття по-
вільно почне скорочуватись. Усе це мені
нагадало університетський курс екології
і досліди Георгія Гаузе з вивчення росту
популяцій інфузорій у лабораторії. Він
дуже красиво описав і проілюстрував
ріст популяцій у лабораторному посуді до
певної межі, коли смертність була рівною
народжуваності. Цю межу визначали
кормові ресурси. Відомо, що ріст по-
пуляції, і людської також, відбувається у
геометричній прогресії, а харчові ресурси
продуковані людством — у арифметичній,
то ж як не крути, а достатність їжі є лімі-
туючим фактором. Проблему, звичайно,
могли б вирішити ГМО, які дають більші
врожаї, природи і надолі, але масштабні
екоалярмістичні кампанії у багатьох ви-
падках перекиривають шлях широкому
впровадженню нових біотехнологій. То
ж, можливо, до кінця століття слід очіку-
вати сповільнення росту населення або
йі цілковитої його зупинки?.. Поживемо
— побачимо.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ НОМІНОВАНО НА АНТИПРЕМІЮ “БУДЯК РОКУ”

Вперше — за порушення екологічних прав громадян.

Антипремія “Будяк року” — щорічна антипремія за бруталні порушення прав людини, запроваджена Українською Гельсінською Спілкою з прав людини (УГСПЛ).

Кабінет міністрів України, як вищий орган у системі органів виконавчої влади, відповідальний за забезпечення прав і свобод людини і громадянина, впродовж 11 років від моменту ратифікації Україною Конвенції ЄЕК ООН про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Оргурська конвенція) не забезпечив належного виконання її положень, що визнано трьома останніми Нарадами Сторін Конвенції (востаннє — 1 липня 2011 року Народою Сторін у Кишиневі).

Кабмін не створив належних механізмів впровадження Конвенції, переклавши відповідальність за це на інституційно слабке Мінекології.

Нинішній Уряд продовжує приховувати від української громадськості невтішні висновки міжнародних організацій, стосовно виконання міжнародних природоохоронних конвенцій.

Впродовж останнього року Кабінет міністрів реалізував кілька законодавчих ініціатив, що загрожують екологічним правам. Насамперед це закон “Про регулювання містобудівної діяльності”, яким обмежено права громадян на участь у прийнятті рішень у сфері плануванні і забудови територій. Законом значно звужено підстави для проведення експертиз містобудівної документації.

Наступний приклад небезпечних законодавчих новацій — ініціювання Урядом закону “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2011 рік”. Ним призупинено дію низки статей закону “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, чим порушено право громадян на компенсацію за шкоду, заподіяну здоров’ю внаслідок екологічного лиха.

ПІД ХАРКОВОМ ЗНОВУ ДЕРИБАНЯТЬ ЛІС

Неподалік селища П’ятихатки (нині — житловий мікрорайон у Київському районі міста Харкова) триває активний дерибан унікальної природної території — гаю “Берізки”, розташованого у 11-му виділі 163-го кварталу Данилівського дослідного держлісгоспу, який підпорядковується

УкрНДІЛГА ім. Висоцького (головний інститут Державного агентства лісових ресурсів України).

Це не перша спроба ласих до державного майна трутнів заволодіти цим цінним лісовим масивом. “Селянська правда” писала рік тому про те, що спритні ділки збиралися продавати “Берізки” вроздріб через Інтернет.

Це вочевидь порушувало Розпорядження Кабінету Міністрів України No.610-р від 2008 року, яким введено мораторій на продаж земель лісового фонду. Харківські активісти-екологи згодом з’ясували, що “Берізками” вирішила розпорядитися Черкасько-Лозівська селищна рада, яка ніяких прав на ці землі не мала. Навіть більше, питання про виділення земельних ділянок взагалі не виносилося на сесію та не голосувалося, хоча таке рішення сільради є! Тоді прокуратура порушила кримінальну справу й оскаржила в суді виділення земельних ділянок.

На початку серпня цього року місцеві жителі побачили, що в “Берізках” невідомі риють канами для встановлення огорожі. Громадяни вийшли у ліс, викликали міліцію і вимагали у копахів документи. Жодних документів, що давали право вести роботи в лісі, у робітників не було, тому громада селища з допомогою міліції вигнала їх із лісу.

Людей обурює, що ані керівництво Данилівського дослідного держлісгоспу, ані посадовці УкрНДІЛГА ім. Висоцького не втрутилися в ситуацію, незважаючи на те, що місцеві жителі повідомили їм про подію.

Мабуть, саме така байдужість розпорядників державним майном спровокувала рейдерів 30 вересня на тій самій лісовій ділянці відновити роботи.

“Власник” ділянки цього разу підкріпив свої наміри екскаватором та дозволом на будівельні роботи, підписаним головою вже згаданої сільради Павлом Шаболтасом.

Знову на місці події зібралися місцеві жителі, активісти громадських екоорганізацій. Люди лягали під техніку, щоб зупинити знищення лісу. Забудовники погрожували жителям фізичною розправою, зааспекти їх та зупинити роботи знову вдалося лише з допомогою міліції. Люди, вигнавши з лісу рейдерів, прийшли до лісівників. Але ті відмовилися звернутися до міліції із відповідною заявою.

2 жовтня забудовники змінили тактику: на ділянку у лісі, що так їм сподобалася, завезли будівельні матеріали та виставили біля неї цілодобову охорону — кременезні чоловіки кримінальної зовнішності. На ділянці чергували до десяти “охоронців”, деякі з них поводитись агресивно, штовхали людей, погрожували, забороняли місцевим мешканцям гуляти не тільки окупованою ділянкою, але навіть доріжками біля неї та сусіднім лісом. Міліція приїхала лише через чотири години після виклику громадян, а в цей час у лісі екскаватор копав траншею.

4 жовтня в ліс знову приїхала будівельна техніка. Події викликали інтерес журналістів, але нормально працювати вони не змогли — кримінального вигляду молодики відштовхували працівників масмедіа, не давали фотографувати.

Цього ж дня вперше на місці події з’явився представник Данилівського дослідного держлісгоспу. Він звернувся до водія екскаватора, що копав канами у лісі, з проханням припинити роботи. Той просто не звернув уваги. Представник держлісгоспу розвів руками і відійшов.

Тому викликати міліцію знову довелося реагування з боку МВС вдалося лише після дзвінка на “Гарячу лінію” МВС, за якою приймаються скарги про неправомірні дії міліції. Співробітники Дергачівського райвідділу ГУ МВС України в Харківській області врешті-решт зупинили незаконні роботи у лісі, зібрали з присутніх заяви та пояснення, зробили опис місця події, затримали екскаватор, який проводив роботи. Слідчі дії тривали до 19.00. Однак вночі (десь близько 2.00) канами було забетоновано.

У відповідь на запити депутатів обласної Ради прокуратура повідомила, що ці землі — під арештом. Чому ж тоді будівельні роботи тривають? Чому чиновники, правоохоронці не припиняють грабування державного майна? Лише коли місцеві жителі викликають міліцію, роботи призупиняються.

Зупиняти вирубування дерев та інші порушення на території лісів зобов’язані державні лісові господарства, вони повною мірою відповідають за ці землі. Для виконання цих функцій у лісових господарствах створено підрозділи лісової охорони, до речі, озброєні. Саме лісівники, а не городяни, мають викликати міліцію, виганяти з лісів порушників, складати протоколи, робити все можливе задля притягнення їх до відповідальності.

Але майстри лісу та інші посадовці Данилівського дослідного держлісгоспу, проводячи об’їзди та обходи території лісництва, оминають ділянку, що забудовується. Чи не свідчить це про корупцію працівників лісгоспу?

Тому громадська організація “Зелений фронт” звернулася до голови Державного агентства лісових ресурсів України Віктора Сівця та Генерального прокурора Віктора Пшонки з вимогою провести комплексну перевірку дотримання законодавства співробітниками Данилівського дослідного держлісгоспу та УкрНДІЛГА. Також екоактивісти вимагають перевірити стан збереження земель Данилівського дослідного держлісгоспу та ділянок УкрНДІЛГА ім. Висоцького в цілому; надати правову оцінку систематичній бездіяльності керівництва обох установ при забудові земель, виділених державою задля наукових досліджень; провести перевірку ситуації із забудовою гаю “Берізки” та покарати винних у безкарному, нахабному, прилюдному порушенні законодавства забудовниками.

Йдеться у зверненні й про необхідність проконтролювати участь у судових засіданнях представників Данилівського дослідного держлісгоспу та УкрНДІЛГА, які, на думку екологів, навмисне не надають до судів документи, що однозначно свідчать про незаконність будь-якого зазіхання на свої землі, тим самим даючи змогу забудовникам захоплювати ділянки.

**Олег ПЕРЕГОН,
Леонід ОЛЬШЕВСЬКИЙ**

ЄВРОПАРЛАМЕНТ СТУРБОВАНИЙ СТАНОМ БДЖІЛ

Європарламент виступає за посилення боротьби із смертністю бджіл. Як передає кореспондент і резолюції Європарламенту, схваленій на пленарному засіданні в Страсбурзі. За неї проголосували 534 депутати, проти — 16, утрималися 92.

Резолюція Чаба Шандора Табажді закликає, зокрема, до створення гнучкіших дозвільних правил для ветеринарних препаратів для бджіл.

Крім того, в документі наголошується на необхідності стимулювати фармацевтичні компанії інвестувати в створення нових медикаментів, зокрема, ліків проти спеціалізованих хвороб бджіл, таких як кліщі варроа.

У зв'язку з тим, що на здоров'я бджіл значно впливають пестициди, депутати вважають за необхідне проводити спеціальні тренінги з фермерами щодо можливого впливу пестицидів на бджіл і використання дружніх до бджіл засобів захисту рослин.

На сьогодні в Європі 84% видів рослин і 76% продовольчої продукції залежать від запилення бджолами.

НЕЗАКОННА ТОРГІВЛЯ ЧОРНОЮ ІКРОЮ ЗАГРОЖУЄ ОСЕТРОВИМ

Види осетрових риб в басейні Дунаю знаходяться на межі зникнення та піддаються значному ризику через постійну незаконну торгівлю чорною ікром, у якій значну роль відіграють Румунія та Болгарія, сповіщає новий звіт TRAFFIC, підготований для Всесвітнього фонду природи WWF.

У межах цих двох країн існують останні життєздатні популяції диких осетрових Європейського союзу, але 5 з 6 видів осетрових в Дунаї знаходяться на межі зникнення, тому вилов цих риб у країнах ЄС (а також і в Україні) знаходиться під заборонаю.

Згідно з новим звітом, з 2000 до 2009 року члени ЄС зафіксували 14 конфіскацій браконьєрської чорної ікри з Болгарії (27.5 кг за 5 конфіскацій) та Румунії (25 кг за 9 конфіскацій). Ані Болгарія, ані Румунія офіційно не звітували про конфіскації незаконної чорної ікри в межах своїх країн.

«Виявлена кількість ікри не є дуже великою, але ми повинні пам'ятати, що реальні обсяги незаконної торгівлі — значно більші, і що будь-яка торгівля браконьєрським продуктом піддає величезному ризику ці рідкісні види риб», — вважає Каталін Кесе-Нагі, автор звіту.

Згідно з даними TRAFFIC, найбільшими експортерами чорної ікри у світі є такі країни (дані надані за період з 1998 до 2006 року): Іран (438 тон), Росія (138 т.), Казахстан (95 т.), Азербайджан (35 т.),

Китай (29 т.), Румунія (26 т.).

До того ж, завдяки своїй географічній позиції, Болгарія та Румунія є потенційними воротами для забороненої торгівлі чорною ікром з Каспійського моря — найважливішого місця вилу осетрових у світі.

Аналіз даних законної торгівлі показує значне збільшення виробництва чорної ікри шляхом аквакультури, цей напрямок швидкими темпами розвивається в Болгарії.

Звіт TRAFFIC рекомендує Румунії та Болгарії підвищувати поінформованість органів, що контролюють незаконну торгівлю чорною ікром, та зміцнювати їх професійний рівень для ефективного контролю та моніторингу торгівлі.

«Євросоюз несе велику відповідальність за регулювання торгівлі чорною ікром, тому що члени ЄС є найбільшими споживачами чорної ікри у світі», вважає Юта Ярл, експерт WWF з осетрових риб.

Згідно з даними TRAFFIC, найбільшими імпортерами чорної ікри у світі є наступні країни (дані надані за період з 1998 до 2006 року): ЄС (619 тон, у тому числі Німеччина (233 т.) та Франція (231 т.), США (292 т.), Швейцарія (149 т.), Японія (132 т.).

Але, на жаль, обізнаність європейських споживачів чорної ікри про загрози незаконної торгівлі ікром дуже низька, у той час як навіть торговці дуже мало знають про вимоги до маркування чорної ікри, виготовленої у законний спосіб.

У ЗАХІДНІЙ АФРИЦІ ЗНИКЛИ ЧОРНІ НОСОРОГИ

Вимерли чорні західноафриканські носороги (*Diceros bicornis longipes*), сказано в новому виданні Червоного списку видів, що зникають. На межі зникнення у Центральній Африці також виявився підвид білих носорогів (*Ceratotherium simum cottoni*).

Список видів, що зникають, складається Міжнародним союзом охорони природи (МСОП) паралельно із Червоною книгою.

Як чорні, так і білі носороги називаються так умовно — їхній колір залежить від навколишнього ґрунту.

Червоний список оновлюється щороку, але цього року він поповнився значно більшим числом видів, що опинилися під загрозою, ніж будь-коли раніше.

Незважаючи на зусилля фахівців з охорони природи, 25% ссавців на Земній кулі перебувають під загрозою зникнення.

МСОП перераховував чисельність кількох груп носорогів.

Імовірно, зникли з лиця землі також і яванські носороги (*Rhinoceros sondaicus*) — ще один вид, доданий до нового видання Червоного списку МСОП.

Загалом, чисельність чорних і білих носорогів підвищується, проте деякі види серйозно страждають від браконьєрства. Банди злочинців полюють на цих носорогів через цінні роги.

«На жаль, багато з цих тварин живуть у таких місцях, де нам просто не вдається забезпечити необхідну їм охорону», — сказав Бі-бі-сі Саймон Стюарт, голова Комісії з рідкісних видів МСОП.

«Уявіть собі, що перед вами тварина з рогом із чистого золота. Так воно і є — рівно стільки ріг і коштує, і тому їм потрібен дуже сильний захист».

Крім носорогів, доповідь МСОП звертає увагу на рептилій Мадагаскару — 40% їх наземних видів перебувають під загрозою.

Тим часом кінь Пржевальського успішно повернувся у дикую природу. Чисельність виду тепер перевищує 300 особин.

У 1996 році коня Пржевальського визнали вимерлим видом, і з тих пір велася програма з його відновлення у неволі.

«Нова версія Червоного списку показує, що ситуація із різними видами тварин складається зовсім по-різному», — говорить доктор Моніка Боем із Зоологічного товариства у Лондоні — організації, яка допомагала МСОП проводити дослідження.

«На жаль, у цілому сильна тенденція до звуження біорізноманіття. Ми, як і раніше, недовикористовуємо весь потенціал можливостей з охорони природи», — підкреслила Боем.

За матеріалами: Бі-бі-сі

З КОЖНИМ РОКОМ КІЛЬКІСТЬ КАТАКЛІЗМІВ ЗРОСТАЄ

Природні катаклізми з плином часу набувають усе більшого розмаху і відбуваються все частіше, говориться в доповіді Міжурядової групи експертів зі зміни клімату, витяги з якої публікує у п'ятницю французька газета Фігаро.

«Зміна клімату та глобальне потепління призведуть до зміни частоти, інтенсивності, тривалості і географічного розподілу різних кліматичних явищ, що може у підсумку спровокувати безпрецедентні наслідки», — сказано в доповіді.

Експерти зазначають, що темпи зростання температур у XXI столітті істотно зростуть порівняно з попереднім століттям. Згідно із прогнозами до 2100 року середня температура на планеті підвищиться на п'ять градусів Цельсія, тоді як у XX столітті показники збільшилися лише на один градус.

Примочою країнам, що розвиваються, буде складніше боротися з наслідками стихійних лих. На думку авторів доповіді, у зв'язку з цим деякі регіони можуть стати непридатними для життя, що викличе міграцію населення.

За матеріалами: Интерфакс

МІСТООБУДУВАННЯ: ХТОСЬ ВИРІШУЄ ЗА НАС

Чи враховують міські ради пропозиції громадян під час затвердження генпланів, жодним законним чином проконтролювати не можна. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» знівельовує різницю між громадськими слуханнями й громадськими обговореннями. Він узаконив можливість повного ігнорування позиції громадян.

Більше восьми місяців в Україні діє Закон «Про регулювання містобудівної діяльності». Та лише на громадських слуханнях щодо проекту Генерального плану Києва стало зрозуміло: увесь цей час в Україні немає різниці між громадськими обговореннями й громадськими слуханнями. Більше восьми місяців у країні немає механізмів, які б дозволяли мешканцям зустрічатися з представниками міськради й обговорювати перспективи розвитку міста. І так зване врахування побажань мешканців міст законно проводиться за закритими дверима серед «своїх».

Якщо коротко, то Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» так описує схему залучення громадськості до затвердження містобудівної документації:

- міська рада оприлюднює прийняті рішення щодо розроблення цієї документації,
- оприлюднює проекти документації,
- відбувається реєстрація, розгляд й узагальнення пропозицій громадськості до проектів,
- проводиться узгодження спірних питань й оприлюднення результатів розгляду пропозицій громадськості.

У законі, звісно, все це описано більш точними словами, але зміст лишається той самий. І такі ж самі питання лишаються:

1. яким чином відбувається збір і розгляд пропозицій?
2. хто проводить цей розгляд і приймає рішення щодо них?
3. чи присутні на розгляді автори пропозицій?

Також виникають питання щодо складу й схеми роботи погоджувальної комісії, яка має вирішувати спірні питання.

Громадські слухання у формі реальних зустрічей і відкритих діалогів — це можливість для громадян висловити свої позиції щодо подальшого розвитку свого міста. На додачу, це також інструмент ознайомлення громадян із містобудівними документами, можливість оперативного отримати роз'яснення незрозумілих позицій, вчасно звернути увагу громадськості на проблемні питання.

До вступу в силу останнього закону сферу містобудування регулював ЗУ «Про планування і забудову територій». Він розмежував «громадське обговорення» та «громадські слухання» таким чином.

Перше поняття розумілося ширше за друге, й описувалося як загальний процес врахування думки громадськості при затвердженні містобудівної документації. А громадські слухання визначалися як окремий захід, який є частиною громадського обговорення. Слухання мали проводитися в очній формі. Так само тлумачить громадські слухання й ЗУ «Про місьцеве самоврядування в Україні».

Новоухвалений закон «Про регулювання містобудівної діяльності» доповнив норми попереднього закону щодо оприлюднення вже затверджених генеральних планів, але погіршив правове регулювання можливостей громадян впливати на ухвалення містобудівної документації на стадії її підготовки та обговорення. «Громадські слухання» він окреслює дуже загально, а «громадські обговорення» взагалі в тексті закону не згадуються.

Нечіткі норми закону «Про регулювання...» мав би уточнити Кабмін. Проте цей орган у Постанові «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні» лише дублює вже й без нього детально описані в Законі механізми, а процедури організації та проведення громадських слухань не торкається зовсім.

Головне науково-експертне управління ВРУ свого часу звертало увагу на недоцільність такого свавільного поводження з термінами, а також на необхідність регулювання цього питання на рівні закону, а не підзаконного нормативно-правового акту. Депутати цих зауважень не врахували.

Якщо повернутися від теорії до реальності, то можна згадати київський Генплан.

Громадські слухання щодо затвердження його проекту закінчилися 30-го жовтня. Відповідно до чинного закону, їхні результати мають бути оприлюднені, в тому числі на офіційному веб-сайті, протягом двох тижнів. Досі їх цієї нема.

Те, що прямо зараз пропозиції мешканців Києва до нового Генплану розглядаються за закритими дверима, вже викликає занепокоєння. Ще більшим воно може стати, коли будуть сформовані погоджувальні комісії для вирішення спірних питань. Адже функціонування таких комісій описується в постанові КМУ таким чином:

Склад комісії встановлює орган місцевого самоврядування... Головою комісії є посадова особа відповідного органу місцевого самоврядування. До складу комісії входять: ... уповноважені представники громадськості, які обираються під час громадських слухань.

Яким чином будуть обрані представники громадськості, якщо процедура громадських слухань у Законі не прописана? Практика трактування й використання законів чиновниками на свій розсуд дозволяє припустити, ким саме будуть представники громадськості в погоджувальних комісіях і на які рішення вони погоджуватимуться.

На прикладі Києва можна сказати, що фактична участь киян в обговоренні проекту Генплану та його затвердженні звелася до написання й відправлення

листів зі своїми пропозиціями.

Щоби добитися фактичного проведення громадських слухань і громадських обговорень, можна скористатися кількома можливостями.

Теоретично можна використати ЗУ «Про місьцеве самоврядування в Україні». Громадські слухання він відносить до важливих форм участі громадськості в прийнятті місцевих рішень, однак детальніший опис реалізації цього механізму передбачається в Статутах міст.

На жаль, ця можливість не гарантує вирішення проблеми. По-перше, в багатьох містах до цього часу немає статутів. По-друге, в цих документах можуть ставитися дуже високі вимоги для ініціювання обговорень, як то збір великої кількості підписів або згода владних структур. У другому випадку допомогти може лише активізація громади задля проведення обговорення згідно зі Статутом або, в крайньому випадку, оскарження в суді дискримінаційних умов для проведення процедури.

Також варто звернути увагу на текст згаданої постанови Кабміну, в якій публічні конференції перераховані серед способів інформування населення про проект генплану.

Теоретично можна звернутися до прокуратури з клопотанням винести протест прокурора на прийнятий без громадських слухань генплан.

Але повністю повернути мешканцям право голосу щодо планування й розвитку власного міста зможе лише внесення змін до ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності», які зобов'язують місцевих чиновників проводити громадські слухання як публічний захід, а не просто як прийняття в письмовому вигляді пропозицій від громадян.

Віктор Матчук, народний депутат України, Член Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики:

Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» ініційований Кабінетом Міністрів, і його авторство не належить жодному з депутатів Верховної Ради. А Кабміну громадські слухання — кістка в горлі. Це механізм безпосереднього й прямого впливу громади на прийняття рішень у містобудівній діяльності, а допускати туди не хочуть нікого, тим більше громадськості.

Стурбованість громадських організацій із цього приводу зрозуміла. Адже в законі механізм громадських слухань не прописаний узагалі. Це означає, що на місцях руки розв'язані. Як чиновники можуть захотіти проводити громадські слухання?

Володимир Щербаченко, голова Східноукраїнського центру громадських ініціатив: «У питанні проведення громадських слухань із питань містобудування Україна відкотилася в минуле. Знищуючи процедуру реальних зустрічей громадян і представників влади, під час яких люди дивляться одне одному в очі й ведуть публічний діалог, чиновники намагаються позбутися найменших форм безпосередньої взаємодії з громадянами».

ЧИМ НЕБЕЗПЕЧНІ ЗНЕЖИРЕНІ ПРОДУКТИ

Ч а с т о можна почути поради людям, що худнуть і стежать за своєю фігурою, щодо того, що їм слід вживати не жирні продукти. А чи й насправді так корисна знежирена їжа?

Що ж стоєть фахівців з усього світу, то вони не поділяють такої думки, і навіть більше, адже на їхню думку, продукти з низьким вмістом жирів, являють реальну і досить серйозну загрозу для здоров'я кожного з нас. Зокрема, в зону особливого ризику потрапляє наша серцево-судинна система.

Справа в тому, що регулярне споживання знежиреної їжі чинить негативний вплив на еластичність судин, значно знижуючи її, порушується і згортання крові, крім цього виявляється несприятливий вплив і на тонус міокарда, що в підсумку може стати причиною розвитку інфаркту.

Тому рекомендують людям, що страждають серцево-судинними захворюваннями, відмовитися від вживання продуктів, позбавлених жиру.

Ви можете задати цілком резонне питання щодо рівня холестерину в крові, який, як відомо, безпосередньо пов'язаний з жирною їжею. Але ж, згідно з проведеними дослідженнями, так званий, «поганий» холестерин міститься далеко не у всіх продуктах, наприклад, зверніть увагу на ті з них, які багаті, одночасно з жирами, і білками.

Зокрема, це червоне і біле м'ясо, незбиране молоко і сири, курячі та перепелині яйця, а також морозиво, виготовлене з натурального молока і вершків, містять набагато більше кількості «доброго» холестерину, ніж «поганого».

Адже саме він є життєво необхідним, та й просто незамінним для забезпечення нормального функціонування серцево-судинної системи.

Дослідникам вдалося експериментальним шляхом довести факт того, що знежирені продукти, такі, як морозиво, сметана, сир, молоко, кефір, як і інші варіанти, позбавлені жирів, підвищують ризик виникнення інфаркту міокарда не менш, ніж на тридцять відсотків.

Причину того, що відбувається, вчені вбачають у тому, що, позбавляючи свій харчовий раціон жирів, багато людей починають вживати більше продуктів і страв, багатих на вуглеводи.

Сміливо в своє меню можна додавати пісне м'ясо, молочні продукти, сири, продукти з жирними кислотами Омега-3, а це оливкова олія, риба, морепродукти.

Звичайно ж, не позбавляйте себе овочів, багатих вітамінами і клітковиною, і корисних глюцидів; продуктів, які представляють собою, так звані «повільні» вуглеводи, тобто, мова йде про необроблений рис, макаронні вироби з твердих

сортів пшениці, хліб з висівок і борошна грубого помелу.

ТРАВИ «ДЛЯ НАСТРОЮ» ТА ДУШЕВНОГО ЗДОРОВ'Я

Перепади настрою — абсолютно звичайне явище для нас, нічого ненормального в тому немає. А якщо ми говоримо ще і про жінок, то це, швидше, навіть не аномалія, а норма.

Як з цим боротися? Чи варто списувати дамські капризи на магнітні бурі або особливо «психічно нерівноважені» днинки?

Можливо. Але є і пропозиція — не шукати причину, а надати засіб, як впоратися з цим.

Ми запропонуємо вам декілька абсолютно нешкідливих засобів, корисних для заспокоєння ваших нервів і просто необхідних для відмінного настрою!

Меліса

Лимонна м'ята — добре всім відомий антидепресант.

Болить голівонька? Або, може, спати перестали — перевтомились/перенервували/закохалися врешті-решт?

Заваріть собі м'ятний чай і насолоджуйтеся гармонією і розслабленням.

До речі кажучи, німецькі ченці, спасибі від імені всіх меланхоліків (!), придумали диво-рецепт з лимонної м'яти.

- 10 г меліси (сухої)
- 1 л горілки
- 1 г подрібненого кореня дягеля
- щіпка меленого мускатного горіха
- шкірка 1 лимона
- декілька растовчених насінин коріандру
- 1-3 пуп'янка гвоздики.

Всі інгредієнти перемішайте і настоюйте протягом 2-х тижнів. Після того, як процідите настоянку через тканину або марлю, можете додавати це «зілля» в чай. Забудете про поганий настрій і мігрень — принаймні, в 18 столітті допомагало!

Звіробій

Найосновніший, мабуть, натуральний антидепресант.

Звіробій зазвичай призначають або рекомендують тим людям, хто схильний до депресій, хто частенько знаходиться в тривозі, хто переживає по кожній дрібниці і легко може втратити спокій і здоровий сон.

Цей транквілізатор абсолютно безпечний у вживанні — ні про яке звикання не може йтися. Крім того, настій звіробою можна пити навіть більше однієї склянки на день. Отже, відчуваєте, що з настроєм поганим ви ось-ось не упораєтеся — термос із смачненьким відваром під пахву і вперед абикуди!

Глід

Для тих, хто дуже вже неспокійний і без переживань навряд чи може уявити

своє існування, глід — чудове рішення!

Плоди глоду корисні також і сердечникам. Він нормалізує ритм сердечка, а також врегулює ваш тиск. Що вже говорити про настрий — з настоєм глоду (1 ложка глоду + 1 скл. води) ви забудете про тривоги і інші непотрібні вашому настрою нелади.

Розмарин

Дуже популярна рослина. Відома, мабуть, більше як кулінарна, ніж лікарська.

Взагалі, його можна сміливо назвати універсальним помічником. Розмарин турбується не лише про ваш настрій, але й про загальне самопочуття і стан організму в цілому.

Свіжий камфорний аромат розмарину нагадає вам море. Вже одне це варте гармонії!

Раніше розмарин часто використовували в релігійних обрядах — духів виганяли, уявіть собі, саме цією рослиною. А в деяких країнах його дарували молодим на весілля.

Ваше сердечко буде раде розмарину, не сумнівайтеся.

РАННІЙ ПОЧАТОК СТАТЕВОГО ЖИТТЯ ШКІДЛИВИЙ

Американські вчені з Державного університету Огайо дійшли висновку, що початок статевого життя у підлітковому віці може призвести до недорозвинення чоловічих статевих органів, пише Fox News.

«Досвід сексу в цей час, ранній період життя, не минає безслідно», — заявив на щорічному зльоті Товариства нейродосліджень у Вашингтоні один з авторів роботи Джон Морріс.

Вчені провели дослідження на хом'яках, фізіологія яких дуже близька до людської. Тварини були розділені на дві групи: одна почала статеве життя у віці 40 днів (це відповідає підлітковому періоду в людини), а інша — у 80 днів, коли організм повністю сформований.

З'ясувалося, що, ставши дорослими, хом'яки з першої групи відрізнялися від однолітків з другої групи зниженою масою тіла і меншими розмірами статевих органів. Крім того, у них був підвищений ризик депресії та аутоімунних захворювань. На клітинному рівні спостерігалося підвищене вироблення медіатора запалення інтерлейкіну-1 і зменшена кількість нейронів, що несуть сигнали від тіла до мозку.

Як пояснив Морріс, цілком імовірно, що наслідки раннього статевого життя позначаться і на репродуктивних можливостях.

УКРАЇНУ ВИЗНАЛИ ПРИВАБЛИВОЮ ДЛЯ «ЗЕЛЕНИХ» ІНВЕСТИЦІЙ

Україна вперше за роки незалежності стала впевнено рухатися в «зеленому» напрямку. У листопаді наша країна вперше увійшла до рейтингу компанії Ernst & Young, який щоквартально розраховує індекси інвестиційної привабливості країн для розвитку енергетики на поновлюваних джерелах. Ми зайняли 32 позицію серед ТОП-40 країн світу, де умови для інвестицій в цю галузь вважаються найкращими. Китай, який посів перше місце ще в серпні 2010 року, зберіг свої позиції. За ним йдуть США, Німеччина, Індія, Італія та Бразилія. Вперше окрім України в індекс були включені Угорщина, Ізраїль, Туніс і Аргентина. Експерти відзначають дедалі більшу конкуренцію і все більше зростання державної підтримки в цьому секторі в країнах, що розвиваються. Наприклад, цього року «зелений тариф» ввела навіть африканська Ботсвана.

У листопаді в Криму ввели в експлуатацію четвертий за потужністю у світі і найбільший у Центральній та Східній Європі сонячний парк «Охотникове» потужністю 80 МВт, якої достатньо для енергозабезпечення 20-25 тисяч домогосподарств. Він поступається за потужністю лише трьом фотоелектричним станціям, які розташовані в Канаді, Італії та Німеччині. 360 тис. моно- і полікристалічних сонячних батарей розмістилися на площі 160 га. Судячи зі швидкості розповсюдження інформації у світових ЗМІ, що подію можна назвати знаковою для світової галузі відновлюваної енергетики.

Другий великий «сонячний» об'єкт — «Перово» в Сімферопольському районі Криму. У листопаді завершено будівництво третьої черги. І це не межа. Вже зараз «Перово» з потужністю 60 МВт входить у ТОП-10 найбільших сонячних станцій світу, розділивши 9-те місце з іспанською електростанцією Olmedilla Photovoltaic Park.

У сфері вітроенергетики, безумовно, варто відзначити ТОВ «Вітряний парк «Новоазовський» (Донецька обл.), перша черга якого вже з 1 липня почала виробляти «альтернативну» енергію. До кінця 2011 року запустять другу чергу, таким чином, потужність парку збільшиться до 57,5 МВт. Його загальна проектна потужність повинна скласти 107,5 МВт.

У Миколаївській області будують ще 2 ВЕС: вітропарк «Очаківський», перша черга якого на 25 МВт уже змонтована і готова до підключення, і «Березанський» (обидва є частиною інвестиційного проекту «Вітряні парки України»).

А енергохолдинг ДТЕК розпочав будівництво в Запорізькій області Ботієвської вітряної електростанції на 200 МВт, яка разом з Приморською і Бердянською ВЕС (обидві — по 150 МВт), увійде у вітропарк «ДТЕК Приазовський».

Запускається ряд проектів меншої потужності. Наприклад, компанія «Рентехно» (на замовлення «Енергоінвест») в кінці вересня ввела в дію другу чергу сонячної станції у Вінницькій області. Загальна потужність цього парку складе 1,8 МВт. У західних та центральних областях країни запускаються в експлуатацію малі ГЕС.

Крім цього інвестори з ряду країн

заявили про плани щодо реалізації низки проектів у різних регіонах України. Наприклад, найближчим часом повинна почати роботи з будівництва сонячної станції в Херсонській області чеська група компанії Star, стартують проекти інших інвесторів на майданчиках у Криму, Одеській, Запорізькій та інших областях.

Такий інтерес інвесторів до відновлюваної енергетики не випадковий. По-перше, сфера clean-tech — одна з найдинамічніших у світі, причому в останні роки ставку на «зелені» енергоресурси роблять не тільки традиційні технологічні лідери — ЄС, США чи Японія. Безумовним лідером галузі вже став Китай. Дуже активні в цьому напрямку десятки країн, що розвиваються, — Індія, Бразилія, держави Близького Сходу, Азії, Африки, Латинської Америки.

Більше сотні країн на законодавчому рівні використовують ті чи інші стимули для прискореного розвитку відновлюваної енергетики. Це і податкові пільги для виробників обладнання та компаній, що експлуатують електростанції на альтернативних джерелах. Це і пільгові кредити, і пряме державне співфінансування, і прискорене підключення до мереж, і субсидування або навіть нормативне забезпечення попиту (наприклад, вимоги до обладнання нових будівель).

Безумовно, найефективнішим інструментом є «зелений» тариф, який в Україні працює з 2009 р. і зобов'язує гуртовий ринок електроенергії купувати екологічно чисту електроенергію за відносно високими тарифами, прив'язаними до євро, що забезпечує окупність проектів у прийнятні для інвесторів терміни: 7-10 років.

Станом на листопад 2011р. в Україні за «зеленим» тарифом працює 53 компанії, які експлуатують 92 електростанції на альтернативних джерелах. Для порівняння, ще в січні поточного року таких підприємств було лише 36, а в червні — вже 46. Всі гравці ринку перебувають у рівних умовах, і, як відзначають в Асоціації учасників ринку альтернативних видів палива та енергії України, поки жодній компанії не відмовили в «зеленому» тарифі.

До речі, його ставка буде поступово зменшуватися. Це загальна світова практика — зменшувати тариф зі збільшенням частки в енергобалансі країни поновлюваних джерел. Тобто — стимул не тільки будувати «зелені» енергопотужності швидше, але й розвивати технології, що знижують собівартість «зеленого» кіловата. Якщо в ряді країн Європи частка альтернативної енергетики (без урахування великих ГЕС) уже багато років перевищує 10%, то у нас тільки наступного року, можливо, перевищить 2%. Тому в Україні зниження зелених тарифів передбачено після 2014 року. Зокрема, для електростанцій на поновлюваних джерелах, введених в експлуатацію в 2015-2019 рр., тариф буде нижчим за нинішній для аналогічних станцій на 10%, в 2024-2029 рр. — вже на 30%.

З 1 січня 2012 року для бажаючих отримати «зелений» тариф вводиться ще одне обмеження: так зване правило місцевої складової. Працювати за пільговим тарифом зможуть лише ті електростанції, під час будівництва яких використовувалися

лися вітчизняні сировина, матеріали та обладнання, а роботи виконували місцеві підрядники. При цьому питома вага українського у вартості основних фондів повинна становити не менше 15%, з 1 січня 2013 року — 30%, а починаючи з 1 січня 2014 року — цілих 50%.

Згадане правило має підтримати вітчизняних виробників обладнання для альтернативної енергетики, а також будівельно-монтажні організації. Однак, самі девелопери, які планують будувати електростанції на поновлюваних джерелах, не в захваті від цього правила, оскільки значно простіше імпортувати готове обладнання. На стороні девелоперів виявилися і великі світові виробники, які зацікавлені в поставках готового обладнання, а не розміщення нових виробництв на території України.

Втім, вітчизняні виробники довели, що здатні організувати необхідне виробництво як самостійно, так і за підтримки зарубіжних компаній. Наприклад, харківський «Турбоатом» вже зараз виробляє обладнання для малих ГЕС, а київські «Пілар», «Пролог Семікор», «Квазар» і світловодський «Силікон» — елементи та обладнання для фотоелектричних станцій.

Один із найбільших інвестиційних проектів за останнє десятиліття, що реалізується сьогодні в Україні, теж безпосередньо пов'язаний із виробництвом матеріалів для альтернативної енергетики. Австрійська компанія Activ Solar вже вклала понад 350 млн. євро в запорізький «Завод напівпровідників», який спеціалізується на випуску полікристалічного кремнію — базової сировини для виробництва сонячних модулів. Загальна сума інвестицій в рамках проекту повинна перевищити 1 млрд. євро. Після його повної реалізації Україна увійде в ТОП-10 світових лідерів з виробництва полікремнію, і стане 3-ю в Європі після Німеччини і Норвегії. Подібне виробництво — не тільки найбільш капіталомістка частина технологічного ланцюжка сонячної енергетики, а й технологічно найскладніша. Крім цього багато технологій, що застосовуються в запорізькій «силіконовій долині», впроваджуються у світі вперше.

До речі, подібне виробництво намагаються налагодити і в Росії, але, незважаючи на те, що там почали на 3 роки раніше, вже зараз Україна за обсягами виробництва значно випередила північного сусіда.

Що стосується вітроенергетики, то один зі світових лідерів у цій галузі — німецький концерн Fuhrlander — вже зараз налагоджує виробництво обладнання на Краматорському заводі важкого верстатобудування. До кінця нинішнього року на його виробничих потужностях зберуть 2-3 вітрогенератори, а наступного — вже 40-50 машин. Збірка, а згодом і виробництво сучасного устаткування для ВЕС також може бути організована і на потужностях іншого підприємства Краматорська — «Енергомашспецсталь», з яким раніше Fuhrlander також вів переговори.

По суті, в Україні створено основні умови для розвитку ринку clean-tech. І тепер вже більше від ситуації у світовій економіці в найближчі роки залежить кількість проектів, що розгортаються в нашій країні, і темпи зростання інвестицій у галузь.

Ігор Русланов (для УНІАН)

ПЛАНЕТА ЗМОЖЕ ВИТРИМАТИ МАКСИМУМ 10 МЛРД ОСІБ

Відомий соціобіолог, професор Гарвардського університету Едвард Вілсон стверджує, що резерви біосфери досить обмежені, а головне — їх неможливо поповнити. Це стосується в основному запасів води та їжі.

За його словами, максимум, що зможе витримати наша планета, це 10 мільярдів чоловік населення. “Перехід на вегетаріанське харчування може стати виходом із цієї ситуації. Вживання рослинної їжі — найбільш ефективно використання ресурсів. Однак наразі існує 1,4 млрд га земель, придатних для вирощування врожаю. Можна отримувати 2 млрд тонн зернових щорічно. Цього вистачить лише на 10 мільярдів осіб”, — стверджує Вілсон.

Крім вичерпаних ресурсів, існують також екологічні фактори виникнення катастрофи. Допустима кількість фосфору в природі й рівень вмісту вуглецю в атмосфері регулюють межі витривалості планети.

Згідно з прогнозами, до 2100 року населення планети зросте до 10 мільярдів, що фактично означає кінець людства. Втім, учені не виключають можливості того, що на своєму шляху людство може здійснити поворот на 180 градусів. Ці обчислення правильні тільки в тому випадку, якщо кількість людей буде рости й надалі з тією ж швидкістю. Останнім часом був відмічений серйозний спад рівня народжуваності.

Сім’ї стають меншими. На одну жінку, згідно з дослідженнями, припадає дві дитини. Дана статистика збиралася по 230 країнам світу, що говорить про глобальні тенденції. Народжуваність виходить на так званий рівень заміщення, коли кожне наступне покоління буквально замінює попереднє, діти приходять на зміну батькам. Якщо коефіцієнт народжуваності протримається на цьому рівні до кінця століття, зростання населення зупиниться на цифрі 9-10 мільярдів. Значить, настав

такий момент, коли вперед шляху немає. Завдання людства — підтримувати сталість.

ОБСЯГ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ ПОБИВ РЕКОРД У 2010 РОЦІ

Всесвітня метеорологічна організація, що працює у складі ООН, повідомила, що минулого року в атмосфері Землі був зафіксований рекордний обсяг парникових газів.

Як повідомляє Reuters, згідно зі звітом ВМО, концентрація основних парникових газів — вуглекислого газу, метану та оксиду азоту — збільшилася з доіндустріальних часів на 39%, 158% і 20% відповідно.

У ВМО підкреслюють, що минулого року обсяг парникових газів зростає швидше, ніж у будь-який інший аналогічний період за останнє десятиліття.

ШВЕЙЦАРЦЯМ ДОЗВОЛИЛИ ВИРОЩУВАТИ МАРИХУАНУ

З 1 січня 2012 року громадянам Швейцарії дозволили вирощувати марихуану для власних потреб, відповідні положення містяться у Латинському конкордаті про культивування та продаж коноплі.

Як сказано в постанові, розробленій Латинською конференцією голів департаментів юстиції та поліції, жителям Романдських й італомовних кантонів дозволять вирощувати по чотири рослини коноплі на людину, не декларуючи посадки. Такі правила поширюються не лише на швейцарців, але і на громадян Євросоюзу, а також на будь-яку людину, що має вид на проживання у Швейцарії.

Це рішення вже ратифікували Невшатель, Во, Фрібург і Женева. Юра, Вале та Тічино поки що свою думку офіційно не оголосили.

Нововведення покликане припинити вуличний продаж марихуани і конопляний туризм між кантонами, у яких правила з цього питання різні.

Причому підкреслюється, що вирощувати коноплю кожен житель може лише для себе, доглядаючи за нею самостійно. Тобто якщо вдома проживають чотири людини, одна з них не може виростити 16 рослин “на всіх”.

Якщо у людини є потреба у більшому врожаї, вона повинна отримати спеціальний дозвіл, що діє чотири роки, і повідомляти владу про посіви та жнива. Для отримання дозволу необхідно бути чистим перед законом, не мати боргів і не бути банкрутом, а також мати приміщення, інфраструктуру і знання, необхідні для вирощування коноплі.

Причому влада залишає за собою право на: контроль у будь-який час місця, де культивується конопля, і приміщень, призначених для продажу та зберігання продукції з коноплі; інспектування приватних осель, у яких розташовані інфраструктури для вирощування коноплі; забір у будь-який час зразків продукції для аналізу; конфіскацію коноплі і продукції з неї за умови нелегального вирощування з подальшою заборонаю на подібну діяльність.

Тим часом, з наступного року у південних провінціях Нідерландів буде введена заборона на продаж у кофешопах марихуани для іноземних туристів.

УКРАЇНСЬКІ КУРЦІ ВИМАГАЮТЬ МІСЦЬ ДЛЯ КУРІННЯ

Громадська ініціатива Права курців звернулася до влади України з вимогою облаштувати спеціальні місця для куріння в літаках і поїздах. Про це йдеться в маніфесті Громадської ініціативи.

Як сказано в тексті документа, громадська ініціатива Права курців бачить своїм завданням захист природних прав кожного, хто курить, — права на честь, гідність і свободу вибору міри поведінки.

Також члени громадської ініціативи заявляють про дискримінацію з боку антитютюнових організацій. “Розуміючи, що свобода кожного громадянина, у тому числі і курця, закінчується там, де починається свобода іншого, — ставимо перед собою завдання виховання культури тютюнопаління серед українців”, — додають курці.

Також Громадська ініціатива Права курців запевняє, що спрямує свої зусилля і на те, щоб з українського законодавства зникли норми про заборону куріння у громадських місцях.

Корреспондент.net

СМАКОТИНКА

ДУШЕНИНА З ОВОЧАМИ В ГОРЩИКУ

600 г баранини, 1 баклажан, 3-4 шт. перцю солодкого, 2-3 помідори, 100 г зеленої цибулі, 150 г свіжих грибів, 300 г картоплі, 2 ст. ложки жиру, перець, зелень, сіль — на смак.

Баранину, нарізану по 3-4 шматочки на порцію, обсмажити. Баклажани, солодкий перець, помідори, зелену цибулю, свіжі гриби і сиру обчищену картоплю нарізати невеликими кубиками. М’ясо й овочі покласти в порційні керамічні горщики, до-

дати зелень петрушки або кропу, чорний перець. Усе це залити підсоленою водою або м’ясним бульйоном, закрити горщик кришкою і тушкувати в духовій шафі доти, поки м’ясо й овочі не стануть м’якими.

